

Wilma, Sixten ja Stampe – lemmikkieläinten nimiä

Molly, Wilma, Maja, Nellie ja Alice. Siinä viisi erittäin yleistä ruotsalaisten, esikoulukaisten tyttöjen nimeä – mutta myös viisi narttukoirien kymmenestä tavallisimmista kutsumanimestä. Ruotsissa useimmat muutkin yleisimmistä narttujen nimistä ovat myös suosittuja tytönnimiä. 20 yleisimmästä narttukoiran nimestä vain yksi, *Lady*, ei ole henkilönnimi, ja vain neljä 20:sta ei ollut 20 yleisimmän tytönnimen joukossa vuonna 2014. Etäisyys kehdosta koirankoppiin tuntuu olevan miltei olematon tyttöjen ja tyttökoirien nimeämisessä. Onko tilanne sama myös poikien ja poikakoirien sekä lasten ja muiden kotieläinten osalta?

Pikkupoikien ja poikakoirien nimien osalta tilanne ei ole aivan samanlainen, mutta yleisiä pojannimiä, kuten esimerkiksi *Sigge*, *Charlie* ja *Hugo*, käytetään myös koiranniminä. Uroskoirien nimet edustavat kuitenkin laajempaa rekisteriä kuin narttujen. Fiktiivisten hahmojen nimet, kuten *Bamse* (Suomessa *Maailman vahvin nalle*), *Rocky* ja *Zorro* ovat yleisiä, kuten myös julkisuuden henkilöiden nimet, kuten *Ozzy*, *Tyson* ja *Elvis*.

Kaikkia näitä nimiä yhdistää se, että ne

ovat lyhyitä ja äännettäessä kaksitavuisia. Nimet on helppo huutaa ääneen koiraa kutsuttaessa. Itse asiassa jo muinainen kreikkalainen Xenofon suositteli, että hevosten ja koirien nimien tulisi olla kaksitavuisia, ja juuri hevosilla ja koirilla onkin pitkä perinne ihmisen palveluksessa.

Jos tämän päivän koirannimiä verrataan sata vuotta sitten käytössä olleisiin koirannimiin, on tavallisten henkilönnimien yleistyminen koiranniminä kerrassaan valtavaa. Aiemmin suositut ruotsalaiset nimet *Flink*, *Munter* ja *Spela* ovat nykyään käytössä ennen kaikkea metsästyskoirien niminä. Jo aiemminkin koirille annettiin henkilönnimiä, mutta silloin ne olivat yleensä nimiä, joita ei yleensä annettu ”tavallisille ihmisille”, kuten esimerkiksi mytologiaan liittyvät nimet *Flora*, *Hektor* ja *Diana*. Nimikäytännön muuttuminen liittyy tietysti siihen, että nyky-Ruotsissa useimmat koirista ovat pikemminkin perheenjäseniä kuin käyttöeläimiä. Oljilla vuorattu *Trofastin* koirankoppi on vaihtunut *Wilman* pehmeästi pedatuksi pediksi makuuhuoneessa tai keittiössä. Muutamat nimet ovat kuitenkin pitäneet pintansa:

Kuvat Cissi Leibring ja Katharina Leibring.

Bamse, *Nalle* ja *Kurre* tuntuvat olevan ajattomia nimiä.

Kissojen nimet

Sama henkilönnimiin liittyvä trendi on osittain nähtävissä myös muiden yleisten seuraeläinten osalta, kuten esimerkiksi kissojen ja kaniin nimissä. Monet näistä saavat tavallisen henkilönnimen, mutta nimeämisessä näyttää olevan enemmän vaihtelua. Ehkä tämä liittyy siihen, että kissat ja kanit eivät yhtä kuuliaisesti kuuntele nimeään (vaikka ne nimensä käsittävätkin!) ja että nimenanto ei ole yhtä virallista. Nykyään Ruotsissa koira on rekisteröitävä Koirien keskusrekisteriin, jossa mainitaan sekä kasvattajan antama nimi että koiran kutsumanimi. Yhtä kattavaa rekisteriä kissojen ja kaniin omistajille ei ole. Vain noin 30 prosenttia kissoista on vakuutettu verrattuna yli 80 prosenttiin koirista, mikä edelleenkin vahvistaa kuvaa koirasta virallisemmin säädeltyä eläimenä. Tiedot tavallisista kissannimistä ovat peräisin vakuutusyhtiöiden rekistereistä.

Suosittujen tyttökissannimien suurta variaatiota valaisee se seikka, että *Sessan* ja *Missan*

ovat erittäin yleisiä nimiä, joita ei kuitenkaan anneta yhdellekään tyttölapselle. Mutta kuten koiranniminäkin, *Maja*, *Alice* ja *Molly* ovat suosittuja myös tyttökissanniminä. 20 yleisimmästä kissannimestä vuonna 2014 oli 11 myös 100 yleisimmän tyttönnimen joukossa. *Maja*-nimellä on se kaksinkertainen etu, että se on sekä suosittu tyttönnimi että kirjallisuudesta tuttu kissannimi. Pekka Töpöhännästä (ruotsiksi Pelle Svanslös) kertovissa kirjoissa Maija Maitoparran alkuperäinen, ruotsinkielinen nimi on Maja. Poikakissojen kymmenen kärjessä -listan nimistä *Sigge* ja *Sixten* ovat myös suosittuja pojannimiä. Kuitenkin vain neljä 20 yleisimmästä nimestä on mukana myös poikien nimilistan kärjessä. Kuten poikakoirienkin osalta, on poikakissojen nimien joukossa monia idolien nimiä: *Messi*, *Elvis*, *Tarzan* ja *Zorro*. Suositut kissannimet *Tiger*, *Simba*, *Findus* ja *Sotis* ovat enemmänkin pelkkiä eläimennimiä, usein fiktiivisten kissojen nimiä. Myös kärkijoukon jäljessä on useita nimiä, joita ei käytetä pikukulasten niminä, kuten esimerkiksi *Busan*, *Mysan*, *Gizmo*, *Musse* ja *Tusse*. Monet näistä ovat myös suhteellisen yleisiä koiranniminä.

Kanien nimet

Kanit kotieläiminä sisätiloissa on suhteellisen uusi ilmiö, joka on vahva trendi sekä Euroopassa että Pohjois-Amerikassa. Ne eivät vaadi yhtä paljon hoitoa kuin kissat ja koirat, mutta vapaasti kulkevana eläiminä ne voivat tuottaa omistajilleen vähintäänkin yhtä paljon iloa ja seuraa – kunhan kodin kaikki johdot on ensin suojattu. On vaikeaa löytää luetteloa kanninimistä, ja siksi olenkin itse kerännyt nimistöä. Koiran- ja kissanimien tavoin tuntuu olevan vakiintunut, perinteinen kanninimistö, kuten esimerkiksi *Stampe*, *Lille Skutt* ja *Långöra*. Nämä kolme nimeä kuvaavat kanien ulkoisia ominaisuuksia, ja ne ovat myös tuttuja fiktiivisten kanien niminä. On myös nimiä, joissa leikitellään ruotsin kania tarkoittavalla *kanin*-sanalla, kuten *Ninis* ja *Nina Kanin*. Internetistä keräämiä nimien joukossa on sekä suosittuja tyttönimisiä, kuten *Molly*, *Nellie* ja *Tindra*, että jo mainitsemiani perinteisiä nimiä. Kiinnostavaa on huomata, että monet kanninimistä ovat sukupuolineutraaleja, kuten *Kexet*, *Lakrits*, *Silkis*, *Sparven*, *Sötnos* ja *Vitnos*. Tähän nimikategoriaan kuuluu tietysti myös kissoja ja koiria, mutta se tuntuu olevan erityisen tavallinen kanien keskuudessa. Tämä johtunee muun muassa siitä, että on vaikeaa tietää, mitä sukupuolta kaninpoikaset ovat, ja juuri poikasina kanit useimmiten nimitetään. On nähtävissä, että monet nimet heijastavat jotakin ulkonäköön liittyvää piirrettä.

Monet nimet, varsinkin henkilönnimet ja lempinimen kaltaiset nimet, ovat suosittuja kaikkien eläinten niminä. Muutamia eläinten nimet ovat hyvin vakiintuneita. Joitakin nimiä käytetään eri eläinlajeilla, kun taas toiset nimet ovat tyypillisiä vain jollekin tietyle eläinlajille. Tällaiset nimet kuvaavat usein jotakin ominaisuutta (pitkät korvat) tai toimintoa (metsästyskoira). Monet näistä nimistä, kuten *Happy* ja *Lucky*, on lainattu englannista, ja on myös nähtävissä, että jonkin

tietyn rodun alkuperä voi toimia nimenantajana. Esimerkiksi japanilaisiin koirarotuihin kuuluvien koirien nimissä on usein japanilaisia vaikutteita.

Epätavallisia nimiä

Jännittävä ilmiö on se, että eläimenniminä käytetään myös henkilönnimiä, jotka eivät samaan aikaan ole käytössä pikkulasten niminä. Tällaiset nimet näyttävät olevan kahdenlaisia: osaksi aiemmin Ruotsissa epätavallisia nimiä, kuten *Amber*, *Diesel*, *Holly*, *Kira* ja *Ozzy*, ja osaksi nimiä, jotka eivät pitkään aikaan ole olleet muodikkaita pikkulapsenimiä. Jälkimmäisten joukossa varsinkin 1920–1940-luvuilla suosittu pojannimet ovat nyt yleisiä. *Bertil*, *Lennart* ja *Torsten* ovat olleet koko 2000-luvun ajan käytössä koiraniminä, mutta niitä on vasta viime vuosina alettu jälleen antaa pikkupojille. Se, että nimet on jo aiemmin otettu käyttöön eläimenniminä, on saattanut tehdä nimien käyttäjät tietoisiksi näistä nimistä, ja siten eläimennimet ovat raivanneet tietä nimille uusvanhoina pojanniminä. Monia edellä mainituista uusista nimistä onkin vähitellen alettu antaa pikkulapsille sen jälkeen, kun ne ensin ovat olleet yleisiä eläimenniminä.

Tämän päivän eläinten- ja henkilönnimien välillä on siis suuria yhtäläisyyksiä. Lemmikkieläimemme saavat usein samoja nimiä kuin lapsemme, mutta eläimiä käytetään myös uusien nimien testaamiseen ja vanhojen uudelleen käyttöönottoon. Nimi-virrat kulkevat molempiin suuntiin. 🐾

Kirjoittaja toimii nimistönhuoltajana Kielen ja kansanperinteen tutkimuslaitoksessa.

Ruotsinkielinen alkuperäisartikkeli, josta tämä artikkeli on muokattu, on aiemmin julkaistu Språkbruk-lehden numerossa 4/2016. Ruotsinkielisen artikkelin ovat suomentaneet Riina Heikkilä ja Tarja Larsson.